

SZ. KÁRPÁTHY KATA

PISTI BÁCSI

Pisti bácsi jó ember és kiváló mester. Ha szerelni kellett valamit nálunk, azonnal jött segíteni. „Mán a rokont csak kiségitem” – mondogatta ilyenkor. Meg szerette néha inni a magáét, valamikor be is rúgott, de hát ki nem ebben a szakmában? Nem is haragudott rá soha a felesége, mert ügyes ember, és a föld alól is pénz teremt elő, még akkor is, amikor a munkahelyeken a termékkel fizettek.

Pisti bácsi jó apa. Három fia van. Igaz, a legnagyobb nem az övé, de jobb apát nem is kaphatott volna nevelt gyermeke, aki évekig nem tudott arról, hogy az igazi apja egy autóbalesetben halt meg részegen, amikor ő még járnai sem tudott.

Pisti bácsit sosem látta még senki sírni. Még a múlt hónapban sem, amikor az apját, Géza bácsit temették. Gyűlölte az apját. Gyerekkorában folyton verte, főként részegen. Valójában Géza bácsi ölte meg az anyját is, de a falunak az lett mondva, hogy az asszonyt odaölte a komód, aminek kitört a lába, és szerencsétlen asszonyra ráesett. Mindenki tudta, hogy ez nem igaz, de Géza bácsinak milic¹ az öccse, elrendezte a papirokat úgy, hogy orvos nem is látta a halottat. Az asszonyt fél nap alatt temették el. Akkor volt Pisti bácsi tizenhat éves. Elszökött otthonról, Moszkvába ment zárabotkára². Úgy öt évet volt az oroszoknál, aztán hazajött rengeteg pénzzel és egy vadonatúj Zsigulival. Házát vett Munkácson. Az apját nem kereste fel. Az esküvőjére se hívta meg.

Hosszú évtizedek teltek el. Géza bácsi nagyon beteg lett, és megmondták az orvosok, hogy nincs több hátra neki pár hónapnál. Pisti bácsi akkor sem ment el hozzá, csak az utolsó napjaiban. Nem beszélt vele, csak tett-vett körülötte, fürösztötte, etette, mert fiúi kötelessége volt, meg hogy a falu ne szólja meg. Mellette halt meg az apja. Egy nap alatt elrendezték mindent. Nem az anyja mellé temettette, hanem a temető másik sarkába, mert az ő tiszta lelkű anyja nem érdemli, hogy egy ilyen gonosz ember fekédjön mellette. A falu ezen nagyon felháborodott, de elfogadták a döntését. A pappal előre megbeszélte, hogy imádkozzon negyven nap múlva, sőt, az egyéves imát és Szent György napját is előre kifizette. Mindezt teljesen elfásultan

¹milic – milicista, rendőr (tájnyelv)

²zárabotka – pénzkereset (orosz)

tette, mintha nem is az apja halt volna meg. A toron ő kínált mindenkit, ivott a sírásókkal, a pappal és a gyásznéppel is az apja emlékére.

Pisti bácsit a tor után pár órával bevitte a mentő a kórházba. „Agyvérzés” – mondta az orvos a feleségének unott hangon. Az ideg orvos szerint rettentően legyengült az idegrendszer is, emiatt kúrálnia kellene magát. Kiírt neki egy beutalót három hónapra egy szanatóriumba, de Pisti bátyám szétépte a papírt a recepttel együtt. Anna néni, a felesége visszament az orvoshoz, ismét kiíratta a gyógyszereket, megvette és odaadta férjének.

Pisti bácsit a múlt héten ismét bevitte a mentő – kényszerzubbonyban. Nem szedte a gyógyszereit. Elkezdett félrebeszélni és furcsán viselkedni, ezért Anna néni ijedtében ismét kihívta a mentőt. Napokig sírt a férje miatt, magát okolta mindenért, mert nem figyelte rá, nem vette észre, hogy kidobálja a tablettákat reggel. Az orvos hiába nyugtatta, csak jobban elszomorodott. „Éccaka a halott apjával beszélget – mondta Anna néni apunak. – Nagyon félek, hogy teljesen megbolondult.” Az orvos úgy ítélte meg, hogy látogatható, így minden nap elmegy valaki hozzá.

Ma én látogattam meg Pisti bácsit. De nem ő volt a szobájában, hanem egy idegen férfi, aki vicsorgott, rúgott, nevetett, sírt és ordított. Nem bírtam bent lenni, pedig le volt szíjazva, nem bánthatott. Néztem, és arra ébredtem rá, hogy Pisti bácsi már meghalt. Megölték, amikor a kényszerzubbonyt ráhúzták, és a mentőautó kipufogóján szállt ki a lelke fel a mennybe. Ez a valaki már csak Pisti bácsi testében élőszködik. Kiszaladtam a kórteremből, majd az épületből. Megálltam a bejárat előtt, és visszánéztem szeretett rokonunk kórtermének ablakára. „Nyugodjon békében, bátya” – suttogtam és elmentem. Pisti bácsi az ablakot verte vicsorogva.

A PULYASZEDŐ

Meleg nyári nap volt a faluban, s a putrik felől hatalmas füstfelhő gomolygott az ég felé. Éppen a szomszéd unokájára ügyeltem. Eleven kislícska volt, úgy öt éves forma, és nagyon szeretett fára mászni. Mindig attól féltem, hogy leesik, ezért gyakran ijesztgettem a pulyaszedővel, mint ahogy velem tették régen a nővéreim, ha rossz voltam.

– Sanyika, szállj le a fáról, mert elvisz a pulyaszedő, ha meglát – szóltam rá a gyerekekre. Sanyika rám nézett a nagy zöld szemével, lemászott a diófa legalsó ágára, és csodálkozva fordult felém.

– A pulyaszedő nem is létezik, ne ijesztgess, nem vagyok mán kispulya.

De én nem hagytam annyiban a dolgot.

– Azt hiszed, hogy nincs? Akkor nézz oda – mutattam az utca végén ácsorgó batyus cigányasszonyra – ott a pulyaszedő, látod? Abba a nagy lepedőbe gyűjti az olyan rossz kölyköket, mint te.

Sanyika rám nevetett.

– Jaj, Kata, az csak egy cigányasszony. Nem pulyát szed, gyékénykast árul. Megyek mamának szólni, hogy akar-e venni – azzal lemászott a fáról, és a tornácra szaladt.

Nemsokára visszajött, és megint csak felcsimpaszkodott a diófa legvas-tagabb ágára. A cigányasszony még mindig ugyanott állt.

– Na, látod, nem is szed az senkit, csak ijesztgetsz, mert kicsi vagyok. Mindjárt odakiáltok neki.

– Nem jó ötlet – próbáltam lebeszélni, de késő volt. Mint egy kiskakas a tyúkúlón, Sanyika rikácsolni kezdett a fa tetején.

– Pulyaszedő, gyere ide, úgyse mersz! – kiabálta, és kinyújtotta a nyelvét. Az asszony észrevette, a kapu alá sietett, és felénk kiáltott.

– Rák a beled, te gádzsó, szólj a pulyádra, mer bemegyek!

– Cigány néni, úgyse bánt, maga nem fog bántani, maga nem pulyaszedő! – kiabálta még mindig a fa tetején ülve a gyerek.

Egyre kellemetlenebbül éreztem magam. Meg se néztem, ki volt az asszony, Sanyikát gyorsan letessékeltem a fáról, be a szobába, és büntetésből aznap már ki sem engedtem.

Ugatott a kutya, kiszaladtam, hogy megnézzem, ki jött. Magas, sovány, erős csontozatú cigányasszony állt velem szemben. Ugyanaz, akit azelőtt nap Sanyika kicsúfolt.

– Anyád itthun? – kérdezte köszönés nélkül.

– Nincs, miért? – kérdeztem vissza.

– Van tej eladó?

– Nincs, megdőglött a tehen.

Mosolygott.

– Na, akkor mindegy, jányom. Majd mondjad neki, hogy kerestem, mer tartozok neki a tejfelér.

– És mit mondjak, ki keresi?

– A pulyaszedő – mondta, azzal megfordult, és a tábor felé sietett nagy batyujával, melyből egy kis fekete csöppség pislogott ki a világra.